

Gebouwendriften Aardgasvrij | Verslag Buurtgroep #4

14 maart 2023

Team: Anne Wijers, Dirk de Jagers, Kashif Matsari, Olga Sowa

Aanwezig: Max Vroomen (DWTM), Marco van Dijk (Jutphaas Wonen), Jos de Vries (Wijknetwerk Batauzuid), Judith Jonkers (Huurdersplatform Jutphaas Wonen)

Buurtbewoners: 24

Email: gebouwendriften@nieuwegein.nl

Op dinsdag 14 maart kwamen we voor de derde keer bijeen. Dit keer om de resultaten van een lopend onderzoek en technische voorstellen voor een nieuwe energiebron en technische oplossingen te bespreken. In groepjes werkten we ook aan manieren om meer bewoners bij het besluitvormingsproces te betrekken.

De agenda van de avond was als volgt:

- Welkom
- Terugblik vorige bijeenkomst
- Tussenresultaten onderzoek DWTM
- Wensen en behoeften
- Warmtenet Eneco
- Feiten en fabels
- Betrekken buurtbewoners

Terugblik vorige bijeenkomst

Anne Wijers gaat met zwangerschapsverlof en zal daarom voorlopig niet aan het project deelnemen. Haar rol zal worden overgenomen door Kashif Matsari.

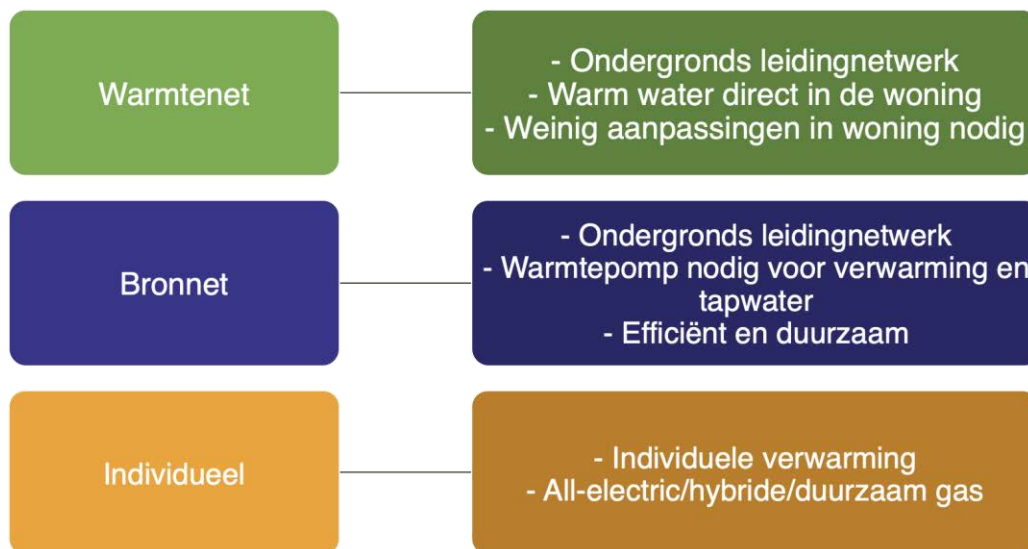
Input vanuit de bewoners:

- Zou iemand van Eneco hier zijn? Antwoord Gemeente: We hebben het erover gehad, maar we hebben niet gezegd dat we iemand zullen uitnodigen.
- Waar staat Jutphaas Wonen in de tijd? Antwoord: Marco van Dijk van Jutphaas Wonen komt nog terug op de punten over Eneco. Antwoord Gemeente: Er is afgesproken dat we onderzoek gaan doen naar oplossingen in de buurt. Het was een fijne bijeenkomst.
- Als er een nieuwe energiebron komt wat betekent dat dan voor mijn ventilatie? Ze zijn verbonden. Ik heb een probleem met mijn ventilatie in verband met vocht. Ik heb er een e-mail over gestuurd naar Jutphaas Wonen, maar het probleem is niet opgelost. Antwoord Marco van Jutphaas Wonen: de persoonlijke situatie met de bewoner wordt later besproken.
- We moeten ook nadenken over isolatie.

Tussenresultaten onderzoek DWTM

Tijdens het onderzoek is uit een lange lijst van verschillende oplossingen - zowel bronnen als specifieke technische oplossingen die in de Gebouwendriften buurt gebruikt zouden kunnen worden - een shortlist van de beste oplossingen ontstaan. Tijdens de presentatie presenteerde Max Vroomen (DWTM) deze oplossingen en technieken en legde uit welke het beste te gebruiken zijn, rekening houdend met vijf criteria: kosten, overlast (van installatie en gebruik), volwassenheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid.

Categorieën

* Afbeelding met dank aan DWMT.

Er waren een aantal vragen en opmerkingen van bewoners over de warmte categorieën:

- Waar komt het water vandaan in de bronnet? Antwoord: Dit is ondergronds diep water en oppervlaktewater in de zomer.
- Wordt in elk huis een aparte warmtepomp geïnstalleerd? Antwoord: Ja, in elk huis zit een aparte waterpomp en in het warmtenet heb je een centraal 'huis'.
- Wat is jouw ervaring met een bronnet? Antwoord: Het is een nieuwe techniek dan het warmtenet. Je hebt minder verlies tijdens de energieoverdracht, het is efficiënter, het water hoeft niet zo heet te zijn.
- Zouden we andere radiatoren moeten installeren? Antwoord: Ja.
- Wie beheert de eerste waterpomp, dat warmtebedrijf of het overheidsbedrijf? Antwoord: Het zou Eneco kunnen zijn, maar ook een coöperatie van de bewoners. De bron kan commercieel zijn of door de bewoners worden gedaan.
- Kunnen we gasinstallatie gebruiken voor een bronnet? Antwoord: Nee, dan is het geen bronnet.
- Bij warmtenet, verschilt de temperatuur uiteindelijk? Antwoord: Niet echt, misschien een verschil van 2°C. Maar het maakt niet echt uit, je krijgt genoeg om je huis te verwarmen.

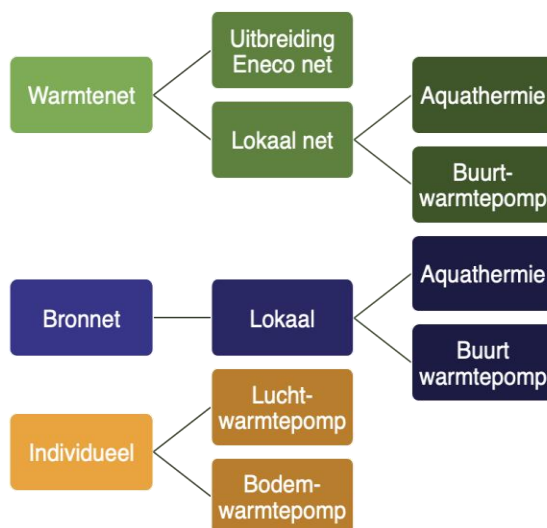
Reduceren tot een shortlist

Categorie	Techniek	Reden
Lokaal warmtenet	Geothermie	Te kleine schaal
	Restwarmte	Geen beschikbaarheid
	Zonthermie op veld	Beschikbare ruimte
Bronnet	PVT warmte op veld	Beschikbare ruimte
Individueel	CV ketels op waterstof gas	Op dit moment niet beschikbaar, in de toekomst hebben andere sectoren prioriteit
	CV ketels op groengas	Productie hoeveelheid in de toekomst niet genoeg voor heel NL. Andere sectoren hebben prioriteit
	Pellet kachels	Luchtvervuiling
Lokaal warmtenet	Biomassa	Overlast, vervuiling. Duurzaamheid is omstreden
	Biogas	Concurrentie met andere sectoren
	Grote bodemwarmtepomp	Onvolwassen techniek in NL
	Zonthermie op dak	Onvolwassen techniek in NL
	Basaltopslag	Onvolwassen techniek in NL
Bronnet	-	
Individueel	Elektrische CV / stralingspanelen	Slechte efficiëntie wat zorgt voor hoge elektriciteitsvraag en belasting lokaal net
	Hybride warmtepomp	Niet volledig aardgasvrij; mogelijke tussenstap

* Afbeelding met dank aan DWMT.

Shortlist

* Afbeelding met dank aan DWMT.

Welke technieken kunnen niet worden gebruikt?

Je hebt allerlei technieken die je kunt gebruiken voor bovenstaande categorieën. Dit zijn de vragen die hierover gesteld zijn:

- Is het niet een te grote beperking alleen naar onze buurt te kijken? Antwoord: Als je een warmtepomp hebt dan is het te doen. Met geothermie moet je veel investeren, en het kan blijken dat je niets hebt. Met sommige technieken kun je beter naar heel Nieuwegein bekijken. Antwoord Gemeente: De gemeente denkt ook aan de hele stad en houdt rekening met de schaalvoordelen - kostenvoordelen.
- Max van DWTM: Misschien als je heel Nieuwegein bekijkt, kan geothermie zinvol zijn.
- DWTM: Eneco heeft voorlopig nog geen optimale duurzaamheid. Een richting kiezen is nu moeilijk.
- Gemeente: Alle bronnen moeten straks duurzaam zijn. Ook die van Eneco. De infrastructuur moet ook duurzaam zijn, maar dat is niet iets wat je in de huizen kunt veranderen.
- Gemeente: Ook al is niet duidelijk welke oplossingen en technieken het meest geschikt zijn, toch moeten er een beslissing worden genomen. We kunnen ook niet wachten tot alles duidelijk is, want we moeten het duurzaam sneller doen. Kosten en duurzaamheid zijn twee belangrijke punten.
- Vanuit de gemeente wordt een 'tussenstap' geboden.
- Is een elektrische CV integraal mogelijk in het systeem van zonnepanelen dat we nu hebben? Antwoord: Ja, er is misschien een andere aansluiting nodig.
- Waarom zijn zonnepanelen niet genoeg? Antwoord: Met de zonne-energie van de panelen heb je in de zomer te veel energie en in de winter veel te weinig. Zonnepanelen zijn niet genoeg, je hebt iets meer nodig. De technologie zal de komende jaren niet zodanig verbeteren dat het voor verschillende seizoenen zou werken en in ons geval zinvol zou zijn.
- Je kunt een combinatie krijgen van de zonnepanelen, biogas en als je het combineert, zou het dan werken? De ketels en zonnepanelen enz. zouden individueel zijn. Misschien kunnen we het niet individueel doen, maar als wel buurt. Kunnen we deze combineren? Antwoord Dirk: Is de vanuit de bewoners voorgestelde combinatie: coöperatief zonnepaneel op alle daken, zonneboiler op groen gas, bodemwarmtepompen mogelijk? Dat is waarschijnlijk duurder dan één oplossing.
- Wat is de goedkoopste investering? Antwoord Jutphaas Wonen: Wij willen zorgen voor CO2-reductie en de meest efficiënte oplossing, voor ons en voor de huurders.
- Zijn daar subsidies voor? Antwoord: Er zijn verschillende subsidies beschikbaar voor verschillende oplossingen. Eerst dient er een keuze te zijn voor een oplossing. Met het warmtenet zou het een uitbreiding van het Eneco-net kunnen zijn.
- De warmtepomp, is die niet te duur? Antwoord: Er is inderdaad meer investering nodig.
- Is er geluidsoverlast? Antwoord: De oude typen maken meer geluid, dan de nieuwe.
- We hebben het over de situatie over 7 jaar. Over 7-10 jaar hebben we een andere bevolking. Mensen zijn nu collectief, de jonge generatie is niet zo. Ik denk dat de jonge generatie het op haar eigen manier wil doen. Antwoord Gemeente: We zullen in de toekomst niet volledig individualistisch zijn. In de toekomst zullen collectieve oplossingen aantrekkelijk zijn omdat ze kostenefficiënter zijn.
- Ik denk dat de beste oplossing collectief is. Antwoord Gemeente: Wij ook, maar we wachten nog steeds op onderzoek en energieprijzen.

Afspraak

Na toelichting en discussie is in de bijeenkomst met elkaar afgesproken om verder te gaan met de uit het onderzoek naar voorgekomen en voorgestelde drie warmteoplossingen.

Als resultaat van deze studie werden drie categorieën geselecteerd:

- 1) Lokale warmtenet,
- 2) Bronnet,
- 3) Individueel.

Tijdens het onderzoek heeft DWTM ook gekeken naar het comfort - tocht, koude voeten, energierekeningen en snelle afkoeling. DWTM houdt rekening met de wensen van de bewoners, maar putten ook uit hun eigen ervaring. Het is een meer homogene buurt wat betreft de manier waarop de huizen zijn gebouwd, wat goed is omdat het de uitvoering van oplossingen vergemakkelijkt.

Het resultaat van de bijeenkomst was dat DWTM ook zal kijken naar een vierde optie - een combinatie van coöperatieve zonnepanelen op alle daken, zonneboiler op groen gas en bodemwarmtepompen. Een Voorstel vanuit de bewoners van Mark. DWTM zal vooronderzoek doen of dit een optie is die aan de shortlist kan worden toegevoegd. De volgende bijeenkomst komen we hier op terug.

Wensen en behoeften

Betaalbaar / Financierbaar

De overstap naar aardgasvrij wonen is voor iedereen betaalbaar.

- Woonlastenneutraliteit: maandlasten blijven gelijk.
- Alle huiseigenaren moeten mee kunnen doen: dat betekent toegang tot aantrekkelijke, laagdrempelige en verantwoorde financieringsmogelijkheden.

Ontzorgen

Iedereen wordt ondersteund om de overstap te maken.

- Transparante en onafhankelijke informatie over de keuzes.
- Collectieve acties die financieel aantrekkelijk zijn en ontzorgen.
- Zo min mogelijk overlast en duidelijke communicatie over werkzaamheden.
- Duidelijk loket waar je terecht kunt met vragen.

Duurzaamheid

De nieuwe warmteoplossing is (op termijn) zo duurzaam mogelijk.

- Transparante en onafhankelijke informatie over duurzaamheid/Co2-reductie van de verschillende warmteoplossingen.
- Informatie over verduurzamingsdoelstellingen Eneco en mogelijkheden om daarop toe te zien.

Er was een korte discussie en de volgende vragen werden gesteld door de bewoners:

- Gemeente: We willen ervoor zorgen dat alle eigenaren kunnen deelnemen. Bewoner: Als ik het nu niet kan betalen, kan ik dan een lening betalen die betaalbaar is? Gemeente: Het is onze intentie dat het ook voor de eigenaren betaalbaar is. In de volgende fase kunnen we meer informatie beschikbaar hebben over de mogelijkheden van gunstige leningen.
- Is Eneco aan het verduurzamen? Gemeente: Wij praten met Eneco om duurzaam te worden. Vanuit rijksbeleid moeten ze wel.

Warmtenet Eneco

Tijdens de eerdere punten van de bijeenkomst kwam het onderwerp Eneco verschillende keren ter tafel.

De gemeente gaf een update over Eneco:

- De gemeente heeft met enkele andere gemeenten een brief aan Eneco gestuurd over de prijsstijgingen.
- Wij vinden het belangrijk dat mensen deelnemen aan het proces.

Er waren een aantal vragen en opmerkingen van bewoners:

- De prijzen zijn de afgelopen 2 jaar tweemaal verdubbeld door de Eneco.
- Eneco is een van de duurste. In bijvoorbeeld Purmerend zijn de prijzen bijvoorbeeld lager.
- In onze school is er een stichting. Misschien kan de stichting van school meedoen. Kunnen ze meedoen? Antwoord: De gemeente heeft geen commercieel belang. Het is goed om te horen dat daar weer belangstelling voor is. Heeft het zin om er met hen over te praten? Antwoord bewoners: Ja.
- Hoe zal Eneco over 3 jaar werken? Antwoord: Het warmtenet is van Eneco en die moet ook veranderen. Het moet ook verduurzamen.

De volgende bijeenkomst gaan we hier verder over praten.

Feiten en fabels & Betrekken buurtbewoners

In het laatste deel van de bijeenkomst hebben we de bewoners in vier groepen verdeeld en hen gevraagd met ideeën te komen over hoe nieuwe bewoners kunnen worden geïnformeerd en kennis te laten maken met de energietransitie en het besluitvormingsproces. Alsmede feiten en fabels over de energietransitie die vaak in de wijk worden gehoord. Vanwege de korte tijd spitste de discussie zich uiteindelijk toe op de opgave hoe nieuwe bewoners te betrekken. De feiten en fabels worden daarom doorgeschoven naar de volgende bijeenkomst. Er kwamen drie manieren van communicatie naar voren: via brieven, tijdens activiteiten, momenten creëren voor één-op-één gesprekken. De ideeën van de bewoners zijn als volgt:

- Combineer het informatie-evenement met andere activiteiten in de omgeving, bijvoorbeeld een high tea met dames.
- Stuur brieven in de brievenbussen met een duidelijke, begrijpelijke boodschap in verschillende talen.
- Flyeren is belangrijk.
- E-mails sturen naar bewoners.
- Een aantal van hen bellen om de inhoud van de brief uit te leggen.
- Misschien moet je urgentie of bewustzijn creëren om mensen meer betrokken te krijgen. We moeten duidelijk maken dat het ook gaat om de bewoners hun geld.
- Huis aan huis gesprekken.
- Probeer met burens te praten.
- Organiseer activiteiten op cruciale plaatsen, bijv. bij 'De Kas', in de speeltuin, bij de pingpongtafel, waar al veel mensen komen en kinderen spelen.
- Combineer met activiteiten voor kinderen.
- Zoek een goed moment, veel mensen zijn door de week wel thuis, maar tevens erg druk, ook in het weekend doen veel mensen boodschappen en hebben ze geen tijd om aan vergaderingen deel te nemen.
- Verschillende mensen zijn verbonden door verschillende dingen - b.v. sportvereniging, kerk. "Ik zou eerder bereid zijn deel te nemen als ik door de sportvereniging werd geïnformeerd dan door de gemeente."

Volgende keer

Eind april wordt een extra bijeenkomst georganiseerd. Wij zullen daarvoor binnenkort een datum vaststellen. De volgende keer zullen we het hebben over:

- Uitkomst vooronderzoek combinatie zonnepanelen op alle daken, zonneboiler op groen gas en bodemwarmtepompen van voorstel van Mark,
- Vragen over Eneco,
- Feiten en fabels,
- Op wat voor manier worden de besluiten genomen (de spelregels hierover).